

ZAPPA

**CONTROVERSIEEL
COMPONIST**

Peter Sijnke

YOU'RE PROBABLY WONDERING WHY I'M HERE

YOU'RE PROBABLY WONDERING

WHY I'M HERE

AND SO AM I

SO AM I

JUST AS MUCH AS YOU WONDER

'BOUT ME BEING IN THIS PLACE

THAT'S HOW MUCH I MARVEL

AT THE LAMENESS ON YOUR FACE

YOU RISE EACH DAY THE SAME OLD WAY

AND JOIN YOUR FRIENDS OUT ON THE STREET

SPRAY YOUR HAIR

AND THINK YOU'RE NEAT

I THINK YOUR LIFE IS INCOMPLETE

BUT MAYBE THAT'S NOT FOR ME TO SAY

THEY ONLY PAY ME HERE TO PLAY

YOU'RE PROBABLY WONDERING

WHY I'M HERE

AND SO AM I

SO AM I

**JUST AS MUCH AS YOU WONDER
'BOUT ME STARIN' BACK AT YOU
THAT'S HOW MUCH I QUESTION
THE CORNY THINGS YOU DO
YOU PAINT YOUR FACE AND THEN YOU CHASE
TO MEET THE GANG WHERE THE ACTION IS
STOMP ALL NIGHT
AND DRINK YOUR FIZZ**

FRANK ZAPPA *FREAK OUT!* (1966)

Eerder verschenen in de reeks Rock Klassiekers:

Kayak

Focus

The Motions

Elvis Presley

The Beach Boys

Deep Purple

Pink Floyd

David Bowie

Livin' Blues

Black Sabbath

Cream

The Doors

www.rockklassiekers.nl

Uitgeverij Verbum heeft getracht alle rechthebbenden van beeldmateriaal te achterhalen. Zij die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

© 2018 Uitgeverij Verbum en Peter Sijnke

Omslagontwerp: Loudmouth te Utrecht

Binnenwerk: Loudmouth en Thijs Gorter

Redactie: Chris van Oostrom

ISBN: 9789493028005

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	6
1 JEUGDJAREN	10
2 MUZIKALE CARRIÈRE	16
2.1 DE EERSTE JAREN: THE MOTHERS OF INVENTION 1966-1969	17
2.2 DE JAREN ZEVENTIG	38
2.3 DE JAREN TACHTIG	62
2.4 DE JAREN NEGENTIG	79
2.5 OVERIGE PROJECTEN	84
3 ZAPPA EN DE CENSUUR	96
4 'MARRIAGE (AS A DADA CONCEPT)'	100
5 THE BOSS, OUD-BANDEDEN OVER FRANK ZAPPA	108
6 ZAPPA IN NEDERLAND	116
7 SLOT, HET BELANG VAN FRANK ZAPPA	138
DISCOGRAFIE	144
FILMOGRAFIE	152
GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR	154
ILLUSTRATIEVERANTWOORDING	159
OVER DE AUTEUR	161

Frank Zappa was een icoon van de twintigste eeuw. Velen kennen zijn naam en zijn karakteristieke snor en sikje (*goatee*). Sommigen kennen hem van een scabreuze 'pleefoto'.

Minder mensen kennen zijn muziek. Over die muziek gaat dit boek.

Zijn nabestaanden hebben van de familienaam (Zappa), initialen (FZ) en snor & sik zelfs gedeponeerde 'merknamen' gemaakt!

Ondanks het feit dat het dit jaar vijftienvintig jaar geleden is dat hij overleed, is Zappa nog altijd niet vergeten. Sterker nog, er komen steeds weer platen (CD's) met oude opnamen van hem uit. En verder zijn er elk jaar Zappa-kalenders, Zappa T-shirts, Zappa mokken etc. Dus niet alleen de Zappa Family Trust, maar ook anderen zien blijkbaar nog brood in Zappa *merchandise*. Het zegt wat over de wereldwijde populariteit van een popartiest, die nimmer een echte wereldhit scoorde. Maar popartiest, was Zappa dat eigenlijk wel? Valt hij in een hokje te stoppen of overstijgt dit genie alle muzikale grenzen?

Zelf kwam ik in de zomer van 1968 voor het eerst in contact met zijn muziek en sindsdien ben ik overtuigd Zappaiaan. Als 17-jarige middelbare scholier was ik intensief met popmuziek bezig en recentelijk bekeerd tot de underground. Diverse psychedelische platen, vooral singletjes, werden aan mijn groeiende collectie toegevoegd: Jimi Hendrix Experience, Cream, Pink Floyd, maar ook de – in het voorjaar van 1968 in Nederland uitgebrachte – eerste lp van Captain Beefheart and his Magic Band. De naam Frank Zappa was me wel bekend uit onder meer *Hitweek* en de *Muziek Express* en van een clipje op tv (een kort promofilmje opgenomen tijdens de opnamen van *Absolutely Free*, maar met muziek van 'The Return of the Son of Monster Magnet' van *Freak Out!*). Nu wilde het geval dat een klasgenoot in het bezit was van de eerste lp van Zappa's band The Mothers of Invention. Deze plaat, *Freak Out!* getiteld, was als dubbelalbum al in 1966 in de Verenigde Staten verschenen, maar in Europa in een enkele versie in 1967 uitgebracht. En dat was de plaat die ik in augustus 1968 door hem te lenen in handen kreeg. Mijn broer John was meteen enthousiast, maar ik moest even wennen. Kant 1 bevatte stevige, soms naar de Stones neigende rock, met af en toe een rare invalshoek en intonatie (zoals de opener 'Hungry Freaks, Daddy' en 'Who Are the Brain Police?'), maar daar was ik de afgelopen jaren door mijn naar psychedelica

verschuivende muzikale smaak wel mee vertrouwd geraakt. Van de laatste twee nummers van kant 2 zakte mijn mond echter open. Vielen deze songs ('Help I'm a Rock' en 'The Return of the Son of Monster Magnet') nog wel binnen de popmuziek en waren het überhaupt nog wel songs of betrof het geïmproviseerde muzikale chaos? Ik moest er erg aan wennen. Maar uiteindelijk begon ik de zin én humor van deze muziek in te zien en raakte ik bekeerd. Die lp wilden mijn broer en ik houden. Na de nodige machinaties ('Jij krijgt van ons andere platen in retour') kon het album aan de collectie van de gebroeders Sijnke worden toegevoegd. Daarna werden in rap tempo de tot dan toe verschenen albums (*Absolutely Free*, *Lumpy Gravy* en *We're Only in It for the Money*) aangeschaft. Het bleek het begin van een levenslange verslaving. Ik zag mijn muzikale held, diens zoon en oud-bandleiden diverse keren optreden en schreef in obscure fanzines als *Cucamonga* en *Black Page*.

In december 2018 is het vijftienvijftig jaar geleden dat Frank Zappa overleed. Een passende gelegenheid dus om deze bescheiden biografie te laten verschijnen. Er zijn complete boekenkasten over Zappa volgeschreven en hoewel er in de loop der jaren diverse vertalingen van met name Amerikaanse en Engelse biografieën in ons land uitkwamen bestonden er tot op heden gek genoeg heel weinig oorspronkelijke Nederlandse boeken over hem (afgezien van het in 2017 in beperkte oplage verschenen boek van Cor van Diejen (*Een Modder van Inventie*) ken ik eigenlijk alleen *Frank Zappa. Over het begin en het einde van de progressieve popmuziek* van Rolf Ulrich Kaiser uit 1971; dat is weliswaar een Duitse auteur, maar het boek verscheen alleen in Nederland). Dit boekje tracht in die leemte te voorzien. Noodzakelijkerwijze stappen we hierin met zevenmijlslaarzen door Zappa's carrière, aangezien we anders een heel dik boek zouden moeten maken. Het is globaal opgezet als een drieluik. In het eerste, chronologische deel staan met name de platen en concerten centraal. In het tweede gedeelte gaat het om diverse aspecten van leven en werk van de hoofdrolspeler en in het laatste 'luik' tenslotte, wordt ingegaan op de relatie van Zappa met Nederland. Daarnaast treft u een – beknopte – discografie aan.

Ik wens u veel leesplezier!

4 december 2018 was het 25 jaar geleden dat musicus Frank Zappa overleed, maar hij heeft nog steeds vele fans over de gehele wereld. Zappa is een muzikale duizendpoot die niet in een hokje is te stoppen, zijn muziek overstijgt het genre van de pop en bevat elementen van rock, jazz, do-wop, Motown, modern klassiek, elektronica, opera en musical. Hoewel hij begon als drummer en een begenadigd gitarist was, die ook bas en toetsen speelde, voelde Zappa zich voor alles componist. Hij omringde zich met competente musici, zowel in zijn soloprojecten als in zijn opeenvolgende bands, waarvan de legendarische Mothers of Invention de eerste was.

Zijn eerste langspeelplaat (*Freak Out!*) verscheen in 1966 en zijn laatste een jaar na zijn dood, maar The Zappa Family Trust brengt nog steeds opnamen

van hem uit. Zappa was controversieel vanwege zijn cynische kijk op de maatschappij, zijn vaak scabreuze teksten en zijn merkwaardige foto's (zoals zittend op de wc, 1967) en vervreemdende films. Wars van censuur en betutteling, maar zeker geen linkse rakker, zoals vaak werd gedacht. Eerder was hij een Amerikaanse entrepreneur.

In deze muzikale biografie gaat Peter Sijnke in op werk en leven van Frank Zappa en zijn relatie tot Nederland.

Peter Sijnke is historicus. Hij schreef vele artikelen en boeken op het terrein van de culturele en regionale geschiedenis. Daarnaast schrijft hij over (de historie

van de) popmuziek, zowel artikelen, voornamelijk in *Platenblad*, als boeken (onder meer over *Het Holland Pop Festival in het Kralingse Bos* – met Marcel Koopman – en *The Motions*).

